

भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक विकास योजनेंतर्गत सन २०२४-२५ या वर्षासाठी मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील कामांना मंजूरी देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन निर्णय, क्रमांक : सावियो-२०२४ / प्र.क्र.६००/अजाक
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक:- ०९ ऑक्टोबर, २०२४.

वाचा : १. शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, दिनांक ०९ मार्च, २०१८.
२. शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, दिनांक २८ जुलै, २०२१.

प्रस्तावना:

राज्यातील नागरी व ग्रामीण क्षेत्रातील अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकांच्या वस्त्यांचा / गावांचा विकास करण्यासाठी या घटकांना मुलभूत सुविधा पुरविण्यासाठी मा. लोकप्रतिनिधींनी सुचविलेल्या कामांना शासन स्तरावरून मान्यता देण्यासाठी “भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक विकास योजना” अशी राज्यस्तर योजना सन २०१८-१९ पासून राबविण्याचा निर्णय शासनाने उपरोक्त वाचा येथील शासन निर्णय, दिनांक ०९ मार्च, २०१८ अन्वये घेतलेला आहे. सदर योजनेमध्ये घ्यावयाच्या कामांमध्ये वाढ करून त्यामध्ये अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकांसाठी कार्य करणाऱ्या मान्यवर व्यक्तींशी निगडीत स्थळे तसेच, सांस्कृतिक व ऐतिहासिक दृष्ट्या महत्त्व असलेल्या स्थळांचा विकास करणे, त्यांची स्मारके उभारणे व अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकांचा सांस्कृतिक विकास घडवून आणणे (उदा. वाचनालय, अभ्यासिका, धम्म केंद्र, विपश्यना केंद्र, प्रशिक्षण केंद्र) या कामांचा समावेश शासन निर्णय, दिनांक २८ जुलै, २०२१ अन्वये करण्यात आलेला आहे. त्यानुसार मा. लोकप्रतिनिधींनी सुचविलेल्या नागरी व ग्रामीण भागातील अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकांच्या वस्त्यांमधील कामांना मंजूरी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

राज्यातील नागरी व ग्रामीण क्षेत्रातील अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकांच्या वस्त्यांमध्ये मुलभूत सुविधा पुरविण्यासाठी “भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक विकास योजनेंतर्गत” सन २०२४-२५ या वर्षासाठी असलेल्या अर्थसंकल्पीत तरतुदीतून या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट “अ” येथील नमूद रुपये ५००.०० लक्ष इतक्या रकमेच्या कामांना व त्याकरिता १० टक्के निधी रुपये ५०.०० लक्ष वितरीत करण्यास शासनाची मंजूरी देण्यात येत आहे.

२. मा. लोकप्रतिनिधी ज्या कार्यान्विन यंत्रणेकडून सदर कामे करण्याबाबत सुचवतील त्या कार्यान्वयीन यंत्रणेमार्फत सदर कामे करण्यात यावीत. उदा. सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जिल्हा परिषद बांधकाम विभाग, महानगरपालिका, नगरपालिका, नगरपंचायत ग्रामपंचायत किंवा शासनाचे अन्य विभाग

३. कार्यान्वयीन यंत्रणेने तत्त्वतः मंजूर अंदाजित किंमतीच्या कामांबाबत कामाचा आरंभबिंदु व शेवटचा बिंदु यांचे अक्षांश व रेखांश नमुद करुन सविस्तर नकाशे/आराखडे व अंदाजपत्रके तयार करुन ती संबंधित जिल्हाधिकारी यांच्याकडे प्रशासकिय मान्यतेसाठी सादर करावीत. संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी सदर कामांना प्रशासकीय मान्यता प्रदान करावी. कार्यान्विन यंत्रणेने शासनाच्या प्रचलित नियमानुसार कामांची निविदा प्रक्रिया राबवावी.
४. सदर कामे मंजूर अंदाजपत्रकीय किंमतीच्या मर्यादेतच पूर्ण होतील याची दक्षता घेण्यात यावी. मंजूर अंदाजपत्रकीय किंमतीपेक्षा जास्त खर्चाच्या कामांना प्रशासकिय मान्यता दिल्यास त्यासाठी कुठल्याही स्वरूपात अतिरिक्त निधी उपलब्ध करुन दिला जाणार नाही.
५. ज्या लोकप्रतिनिधींनी सदरची कामे सुचविली आहेत त्याच लोकप्रतिनिधींनी लेखी विनंती केल्यास त्या कामांमध्ये बदल करावयाचा असेल अथवा ती कामे काही अपरिहार्य कारणांमुळे करणे शक्य नसतील अशा कामांची खातरजमा करुन सदरची कामे रद्द करण्याबाबत अथवा बदल करण्याबाबतचे अधिकार शासनास राहतील.
६. कामे सुरु करण्यापूर्वी सदरची कामे अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकांच्या वस्तीमधीलच आहेत याची खातरजमा संबंधित जिल्ह्याचे सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण यांनी करणे बंधनकारक आहे. जी कामे अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकांच्या वस्तीबाहेरील असतील अशा कामांना निधी वितरित केल्यास त्याकरिता संबंधित जिल्ह्याचे सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण यांना जबाबदार धरण्यात येईल व त्यांच्यावर शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्यात येईल.
७. भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक विकास योजनेचे शासन निर्णय, दिनांक ०९ मार्च, २०१८, दिनांक २८ जुलै, २०२१ व दिनांक ८ ऑक्टोबर, २०२१ या मधील अटी/शर्तीचे काटेकोरपणे पालन होईल, याची दक्षता घ्यावी.
८. सदर कामे सुरु करण्यापूर्वी मंजूर करण्यात आलेल्या कामांच्या क्षेत्रात कुठलीही सार्वत्रिक निवडणूक/पोट निवडणुकीसाठीची आचारसंहिता अंमलात नाही याबाबत संबंधित जिल्ह्याच्या जिल्हाधिकारी यांनी खात्री करावी.
९. सदर कामांचा खर्च हा सन २०२४-२५ च्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीतील सदर योजनेकरिता वित्त विभागाने उपलब्ध करुन दिलेल्या निधीतून भागविण्यात येऊन पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा:

मागणी क्रमांक एन-३

२२२५	अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण
०१	अनुसूचित जातीचे कल्याण
७८९	अनुसूचित जाती उप योजना
(०४)	भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक विकास योजना
(०४) (०१)	भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक विकास योजना राबविणे (अ.जा.उ.यो.) (कार्यक्रम)
२७	लहान बांधकामे
२२२५ एफ ०८५	

१०. सदर निधी कोषागारातून आहरीत करून कार्यान्वयीन यंत्रणेला वितरीत करण्यासाठी दिनांक ३० सप्टेंबर, २०२१ च्या शासन निर्णयान्वये संबंधीत जिल्ह्याचे सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून तसेच सहसचिव / उप सचिव (अर्थसंकल्प), सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना नियंत्रक अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात आले आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४१००९१३२७५५६२२२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(वर्षा देशमुख)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई,
२. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
३. मा. उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
४. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/सभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
५. सर्व मा. संसद सदस्य, महाराष्ट्र राज्य,
६. सर्व विधानसभा सदस्य/ विधानपरिषद सदस्य, महाराष्ट्र राज्य,
७. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई,
८. मा. सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
९. आयुक्त, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
१०. जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगर,
११. आयुक्त, महानगरपालिका, बृहन्मुंबई,
१२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, मुंबई उपनगर,
१३. प्रादेशिक उप आयुक्त, समाज कल्याण विभाग, मुंबई (कोकण),
१४. सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण, मुंबई उपनगर,
१५. कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प/विधयो), सामाजिक न्याय व वि.स.विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१६. निवडनस्ती (अजाक).

**शासन निर्णय, क्रमांक : सावियो-२०२४ / प्र.क्र. ६०० /अजाक, दि. ०९ ऑक्टोबर, २०२४ सोबतचे
परिशिष्ट “अ”**

(रुपये लाखात)

अ. क्र.	कामाचे नाव	मंजूर निधी	वितरीत निधी (१०%)
१	आयरकर चाळ जवळ, खोतवाडी, सांताक्रूझ पश्चिम, मुंबई ५४ येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
२	कांबळे चाळ जवळ, भीमवाडा, सांताक्रूझ पश्चिम, मुंबई ५४ येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
३	सुभद्राबाई चाळ जवळ, गझधर बांध, सांताक्रूझ पश्चिम, मुंबई ५४ येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
४	झिंकू चाळ जवळ, गझधर बांध, सांताक्रूझ पश्चिम, मुंबई ५४ येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
५	भिमवाडा जवळ, खोतवाडी , सांताक्रूझ पश्चिम मुंबई-५४ येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
६	चोपडेकर चाळ जवळ, गझधर बांध, सांताक्रूझ पश्चिम, मुंबई ५४ येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
७	शिगवण चाळ जवळ, गझधर बांध, सांताक्रूझ पश्चिम, मुंबई ५४ येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
८	साखरकर चाळ जवळ, गझधर बांध, सांताक्रूझ पश्चिम, मुंबई ५४ येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
९	शिवशक्ती चाळ जवळ, गझधर बांध, सांताक्रूझ पश्चिम, मुंबई ५४ येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
१०	रुक्मिणीबाई चाळ जवळ, शेरली राजन मार्ग, वांद्रे पश्चिम, मुंबई ५० येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
११	चिमाबाई चाळ जवळ, ५ वा रस्ता , खार पश्चिम, मुंबई ५२ येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
१२	मोहिते चाळ जवळ, शेरली राजन मार्ग, वांद्रे पश्चिम, मुंबई ५० येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
१३	पिगलेवाडी जवळ, वांद्रे पश्चिम, मुंबई ५० येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
१४	सरकारी बावडी जवळ, वांद्रे पश्चिम मुंबई ५० येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
१५	राजारामवाडी जवळ, वांद्रे पश्चिम मुंबई ५० येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
१६	कांतवाडी जवळ, वांद्रे पश्चिम मुंबई ५० येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
१७	गणू कदम चाळ जवळ, गझधर बांध, सांताक्रूझ पश्चिम, मुंबई ५४ येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२०.००	२.००

१८	गणेश दर्शन जवळ, भीमवाडा, गझधर बांध, सांताक्रूझ पश्चिम, मुंबई ५४ येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२०.००	२.००
१९	राहत मंझिल जवळ, खार पश्चिम, मुंबई ५२ येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२०.००	२.००
२०	रामजी गुप्ता चाळ जवळ, गझधर बांध, सांताक्रूझ पश्चिम, मुंबई ५४ येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	२५.००	२.५०
२१	हरीबाई चाळ जवळ, प्यारी नगर, खार पश्चिम मुंबई ५२- येथे ड्रेनेज पॅसेज करणे.	१५.००	१.५०
एकुण		५००.००	५०.००

(वर्षा देशमुख)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.